

конкурентоспроможність випускників та синергетичний ефект для зміцнення національної безпеки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України від 11 серп. 2021 р. № 347/2021. Урядовий кур'єр. 2021. № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>
2. The Global Risks Report 2024 / World Economic Forum. Geneva : WEF, 2024. 124 p. URL: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/> (або актуалізований звіт за поточний період).

УДК 657.37:005.35:339.923

Беженар Альона Юріївна,

*д.ф., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ESRS

Сучасна еволюція корпоративної звітності характеризується інституціоналізацією розкриття інформації у сфері сталого розвитку та поступовим переходом від дискретного фінансового звітування до інтегрованої моделі ESG-орієнтованої звітності. Визначальним регуляторним імпульсом зазначених трансформацій виступає Директива (ЄС) 2022/2464 (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), положення якої істотно розширюють обсяг обов'язкового розкриття нефінансової інформації та закріплюють застосування Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (European Sustainability Reporting Standards, ESRS) як нормативно-методологічної основи формування звітності у сфері сталого розвитку [1; 2].

Імплементація ESRS зумовлює структурну трансформацію підходів до ідентифікації, вимірювання та розкриття ESG-інформації, що особливо актуалізується для країн, які перебувають у процесі євроінтеграційної адаптації, зокрема України. У цьому контексті відбувається поступова гармонізація національної системи корпоративної звітності із європейськими регуляторними вимогами, що передбачає підвищення рівня прозорості, порівнюваності та аналітичної цінності звітної інформації.

Методологічним ядром ESRS виступає концепція подвійної суттєвості (double materiality), яка відображає дуалістичний підхід до оцінювання релевантності інформації. У межах зазначеної концепції виокремлюються два взаємопов'язані виміри: суттєвість впливу (impact materiality), що характеризує фактичний та потенційний вплив діяльності суб'єкта господарювання на природне середовище та суспільні системи, та фінансова суттєвість (financial

materiality), яка відображає вплив ESG-факторів на фінансовий стан, результативність та довгострокову вартість підприємства [2; 3].

Застосування концепції подвійної суттєвості передбачає системний аналіз ланцюга створення вартості (value chain), включаючи як внутрішні операційні процеси підприємства, так і зовнішні взаємодії з контрагентами. У межах такого підходу здійснюється ідентифікація та оцінювання впливів, ризиків і можливостей (Impacts, Risks and Opportunities — IROs), що формує основу для інтеграції ESG-параметрів у систему стратегічного управління підприємством [3]. Таким чином, ESRS трансформує нефінансову звітність у інструмент не лише інформаційного розкриття, але й стратегічного планування та управління сталим розвитком.

Іншим ключовим виміром трансформації нефінансової звітності виступає її цифровізація, яка реалізується через впровадження формату XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Даний формат забезпечує структуроване представлення даних, їх машинозчитуваність та можливість автоматизованої обробки інформації, що істотно підвищує ефективність аналітичних процедур у сфері корпоративної звітності.

Європейські стандарти ESRS передбачають використання цифрової таксономії як інструменту уніфікації показників сталого розвитку, що забезпечує стандартизацію їхнього кодування та підвищує міжсуб'єктну порівнюваність звітної інформації. У перспективі це створює підґрунтя для формування інтегрованого цифрового інформаційного простору Європейського Союзу, зокрема через розвиток механізму European Single Access Point (ESAP), спрямованого на централізований доступ до корпоративної звітності [2; 5].

В Україні процес цифрової трансформації звітності характеризується поступовим переходом до використання XBRL як базового формату подання фінансової інформації. Даний процес відображає тенденцію до гармонізації національної регуляторної практики з міжнародними стандартами цифрового корпоративного звітування та спрямований на підвищення прозорості та ефективності обробки фінансових даних [6].

Окремого теоретичного значення набуває посилення ролі наративних компонентів у структурі нефінансової звітності. У сучасному науковому дискурсі формується концепція наративного інтелекту стейкхолдерів, яка визначається як здатність користувачів звітної інформації до інтерпретації, семантичного аналізу та контекстуалізації ESG-даних у процесі прийняття управлінських та інвестиційних рішень [4].

У межах зазначеної концепції виокремлюються три рівні когнітивної обробки інформації: базовий рівень, що передбачає ідентифікацію ключових інформаційних сигналів; аналітичний рівень, який ґрунтується на порівняльному та структурному аналізі даних; та інтерпретаційний рівень, що характеризується глибокою семантичною інтеграцією ESG-контексту у процес прийняття рішень [4]. Це свідчить про розширення функціонального призначення нефінансової

звітності від інструменту інформування до механізму комунікаційного впливу на стейкхолдерів.

Інституційний розвиток системи нефінансової звітності в Україні відбувається в умовах адаптації до європейських регуляторних вимог та інтеграції ESG-підходів у систему корпоративного управління. Значущу роль у цьому процесі відіграє Національний банк України, який у «Білій книзі з управління ESG-ризиками у фінансовому секторі» визначає необхідність системного врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів у процесах ризик-менеджменту фінансових установ [7].

Узагальнюючи, трансформація нефінансової звітності підприємств України детермінується сукупністю взаємопов'язаних чинників, серед яких ключовими виступають імплементація стандартів ESRS, цифровізація звітних процесів на основі XBRL та посилення ролі наративних механізмів розкриття інформації. Інтеграція зазначених компонентів забезпечує підвищення прозорості корпоративного сектору, зміцнення довіри інвесторів та поступову інтеграцію України до європейського фінансово-економічного простору.

Список використаних джерел:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on corporate sustainability reporting. Official Journal of the European Union. 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj> (дата звернення: 12.06.2026).
2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 as regards sustainability reporting standards (ESRS). Official Journal of the European Union. 2023. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj (дата звернення: 12.06.2026).
3. EFRAG. IG 1: Materiality Assessment Implementation Guidance. Brussels: European Financial Reporting Advisory Group, 2024. URL: <https://www.efrag.org> (дата звернення: 12.06.2026).
4. Lehenchuk S. Narrative Intelligence and Sustainability Reporting: A Stakeholder Approach. *Облік і фінанси*. 2026. № 1 (111). С. 5–17. DOI: 10.33146/2518-1181-2026-1(111)-5-17.
5. EFRAG. ESRS XBRL Taxonomy. Brussels: EFRAG, 2024. URL: <https://xbrl.efrag.org> (дата звернення: 12.06.2026).
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України. Перехід на формат XBRL у фінансовій звітності. 2025. URL: <https://www.nssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2026).
7. Національний банк України. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі (White Paper on ESG Risk Management in the Financial Sector). Київ, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf (дата звернення: 12.06.2026).